

**การบูรณาการหลักพุทธธรรมมาภิบาลเพื่อบริหารองค์กรบริษัทมหาชน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย***
**BUDDHA-DHAMMA GOVERNANCE INTEGRATION FOR MANAGING PUBLIC
COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND**

เสกสรร มนทिरาภา, บุญตัน ดอกไธสง, สุรินทร์ นียมางกูร
Seksan Monthirapha, Boonton Dockthasong, Surin Niyamangkul
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: seksan1301@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการบริหารองค์กร 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารองค์กร และ 3. นำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมมาภิบาลเพื่อบริหารองค์กรบริษัท เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 307 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารองค์กร พบว่า กระบวนการบริหาร ด้านการพัฒนาปรับปรุง และ ด้านการปฏิบัติ สำหรับความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย ด้านการดำเนินงานที่นอกเหนือการบริการ และด้านองค์กรรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสังคม และหลักพุทธธรรมมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา ด้านทาน และด้านสมานัตตตา และ 3. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมมาภิบาลเพื่อบริหารองค์กร พบว่า หลักธรรม คือ หลักพุทธธรรมมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 นำมาบูรณาการกับหลักการประกอบด้วย กระบวนการบริหาร และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงาน เพื่อนำไปสู่การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักพุทธธรรมมาภิบาล; การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน; ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

This research article aimed: 1. To study the organizational management of public companies 2. To study of factors affecting corporate management of public companies and 3. To present the model of the integrating principles of good governance for public company organization management in the Stock Exchange of Thailand. Data were collected from a sample of 307 people. Based on the population of 1,318 SCG Distribution Company Limited personnel. The formula of Taro Yamane was used by stratified sampling. Analyzed data with Ready-made programs in the social sciences. Descriptive and inferential statistics were used to analyze the data. The qualitative research used in-depth interviews with 18 key informants and a focus group discussion of 9 people. Data were analyzed by descriptive content analysis.

The results of the research were as follows: 1. Public company organization management was at the highest level ($\bar{X} = 4.39$) 2. Factors affecting the organizational management of public companies were found that the management process was development, improvement, and practice. As for social responsibility, it was the aspect of taking into account the stakeholders. Operations other than donations and the organization was responsible for social impact and Buddhism Good Governance: The 4 Sangahavatthu principles are: Piya-Vacha (Pleasant Speech), Atthachariya (Sacrifice, Help), Charity (Giving, Sharing), and Samanattata. (consistently) and integrating the principles of good governance to manage public company organizations in the Stock Exchange of Thailand. The principle of Dhamma was Buddhist good governance: the 4 Sangahavatthu principles were integrated with the management principles consisting of administrative processes. and social responsibility which were fundamental factors in management to lead the management of public companies in the Stock Exchange of Thailand to be more efficient

Keywords: Integration; Buddha-Dhamma Governance; Managing Public Companies; The Stock Exchange of Thailand.

บทนำ

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวทางที่สหประชาชาติได้กำหนดไว้ในการพัฒนาของประเทศ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ให้เป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน เชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) ประเทศไทยอยู่ในช่วงของการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยในการพัฒนาประเทศนั้นมีความจำเป็นที่ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนซึ่งไม่มีขีดจำกัด (พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2564)

ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนสามารถที่จะบรรลุได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โดยภาครัฐในปัจจุบันได้พยายามพัฒนาการบริหารงานจากระบบราชการ “Bureaucracy” เพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น สำหรับการบริหารงานในภาคเอกชนนั้น ได้มีการนำเครื่องมือทางการบริหารต่างๆ มาใช้ เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรตามที่ได้กำหนดไว้ (บุญทัน ดอกไธสง, 2555) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นองค์กรที่สำคัญในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยได้จัดทำรายชื้อหุ้นยั่งยืน ซึ่งดำเนินธุรกิจคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีการบริหารงานตามหลักบรรษัทภิบาล (Environmental, Social and Governance หรือ ESG) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564) โดยบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) เป็นหนึ่งในนั้น

ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ตลอดจนการแข่งขันทางธุรกิจ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกองค์กรต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถดำเนินงานต่อไปได้ ขณะเดียวกันต้องมีธรรมาภิบาลเพื่อรักษาไว้ซึ่งความไว้วางใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นความท้าทายและหน้าที่สำคัญ คือ แนวทางรักษาสมดุล และช่วยกำกับดูแลองค์กรให้สามารถปรับตัว และก้าวข้ามความท้าทายเหล่านี้ไปได้ ทั้งในเรื่องผลประโยชน์ประกอบการ และเรื่องธรรมาภิบาล (สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน, 2556) ซึ่งธรรมาภิบาล (Governance) เริ่มนำเข้ามาใช้ในการบริหารภาครัฐ และได้มีการประยุกต์ใช้กับภาคเอกชน สำหรับภาคเอกชนจะเรียกว่า บรรษัทภิบาล โดยยึดหลัก โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2561)

การบริหารองค์กรต้องอาศัยกระบวนการบริหาร คือ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการพัฒนา ปรับปรุง Edwards, 1995) รวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การทำด้วยความสมัครใจ องค์กรรับผิดชอบผลกระทบทางสังคม การคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย ความรับผิดชอบต่อสังคมเทียบเท่าผลทางเศรษฐกิจ การปฏิบัติและคุณค่า และการดำเนินงานที่นอกเหนือการบริจาค (Aminu et al., 2015) บุรณาการด้วยหลักธรรม คือ หลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย ทาน (การให้ แบ่งปัน) ปิยวาจา (วาจาไพเราะ) อตถจริยา (เสียสละ ช่วยเหลือ) สมานัตตตา (เสมอต้นเสมอปลาย)พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2559). นำไปสู่การบริหารองค์กรมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วย การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความและความรับผิดชอบต่อ (เอสซีจี, 2560)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมมาภิบาลเพื่อบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1.รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2.ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ บุคลากรในบริษัท เอสซีจี ดิสทริบิวชั่น จำกัด ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,318 คน (ผู้จัดการส่วนการบุคคล บริษัท เอสซีจี ดิสทริบิวชั่น จำกัด, 2563)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ (Taro Yamane, 1973) จำนวน 307 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา

กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มบุคลากรของบริษัท เอสซีจี ดิสทริบิวชั่น จำกัด รวม 18 รูปหรือคน

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มผู้บริหารของบริษัท เอสซีจี ดิสทริบิวชั่น จำกัด รวม 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์

3.2 แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ

3.3 แบบสอบถาม

โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ โดยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of item-Objective Congruent : IOC) ได้ค่า 0.80 - 1.00 ทุกข้อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try-Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้การเก็บข้อมูลในการวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง ฉบับคือ 0.968

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม และมีโครงสร้าง คำถาม 6 ตอน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง คือ บุคลากรในบริษัท เอสซีจี ดิสทริบิวชั่น จำกัด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและได้แบบสอบถามที่ ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 307 คน หรือคิดเป็น 100%

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) จำนวน 18 รูปหรือคน ดำเนินการบันทึกข้อมูลที่ได้รับด้วยการจดบันทึก การทบทวนข้อมูลคำตอบ และการบันทึกเสียงให้ครบถ้วนตามคำถามในการ สัมภาษณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์โดยสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติ พรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา การสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้ วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction)

ผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.478) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.494) ด้านความรับผิดชอบต่อ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.554) ด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.508) และ ด้านการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.558)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า 1) กระบวนการบริหารส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มี 2 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ การพัฒนา ปรับปรุง และ การปฏิบัติ แสดงว่ากระบวนการบริหารสามารถร่วมกันทำนวยการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร้อยละ 51.3 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนา ปรับปรุง สามารถทำนวย ได้ร้อยละ 40.2 การปฏิบัติ สามารถทำนวย ได้ร้อยละ 36.3 ตามลำดับ 2) ความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มี 3 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ การคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย การดำเนินงานที่นอกเหนือการบริจาด และ องค์กรรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสังคม แสดงว่าความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถร่วมกันทำนวยการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร้อยละ 53.7 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย สามารถทำนวย ได้ร้อยละ 71.4 การดำเนินงานที่นอกเหนือการบริจาด สามารถทำนวย ได้ร้อยละ 18.0 และ องค์กรรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสังคม ได้ร้อยละ 14.0 3) หลักพุทธธรรมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 ส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ปิยวาจา (วาจาไพเราะ) อตถจริยา (เสียสละ ช่วยเหลือ) ทาน (การให้ แบ่งปัน) และ สมานัตตตา (เสมอต้นเสมอปลาย)

แสดงว่าหลักพุทธธรรมมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 สามารถร่วมกันทำนวยการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร้อยละ 79.7 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปิยวาจา (วาจาไพเราะ) สามารถทำนวย ได้ร้อยละ 33.1 อตถจริยา (เสียสละ ช่วยเหลือ) สามารถทำนวย ได้ร้อยละ 32.8 ทาน (การให้ แบ่งปัน) สามารถทำนวย ได้ร้อยละ 23.4 และ สมานัตตตา (เสมอต้นเสมอปลาย) สามารถทำนวย ได้ร้อยละ 8.

3. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมมาภิบาลเพื่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมมาภิบาลเพื่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร ความรับผิดชอบต่อสังคม หลักพุทธธรรมมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 ยึดหลักคิดที่ว่า หลักธรรมพยานหลักการโดยหลักธรรม คือ หลักพุทธธรรมมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 และหลักการ คือ กระบวนการบริหาร ความรับผิดชอบต่อสังคม นำมาบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการบริหารองค์กรมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ทาน (การให้ แบ่งปัน) การให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้อิโกลาส ช่วยเสริมสร้างให้การวางแผนมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย ส่งผลให้การปฏิบัติงานกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ทดลองปฏิบัติงาน และเสริมสร้างแนวทางการช่วยเหลือสังคมในด้านการดำเนินงานที่นอกเหนือการบริจาจาคได้มากยิ่งขึ้น สามารถเพิ่มกลยุทธ์อื่นๆได้ ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง จะทำให้การช่วยเหลือสังคมเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ส่งผลให้การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย มีความจริงใจ และเคารพสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย

2. ปิยวาจา (วาจาไพเราะ) การกล่าวสร้างขวัญกำลังใจ ชมเชย สื่อสารด้วยข้อมูลที่ต้องชัดเจน ช่วยทำให้การตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ตามข้อเท็จจริง เสริมสร้างให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดี มีการพัฒนา ปรับปรุงงานที่เป็นรูปธรรม สร้างคุณค่าให้กับองค์กร และส่งเสริมให้เกิดความสนใจของบุคลากร ในการทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ส่งผลให้การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส โดยการให้ข่าวสารที่น่าเชื่อถือเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย ตรวจสอบข้อมูลได้ มีขั้นตอนการทำงานที่น่าเชื่อถือ

3. อตถจริยา (เสียสละ ช่วยเหลือ) การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ส่งเสริมการเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น การทำงานเป็นทีม เสริมสร้างการปฏิบัติงาน

เป็นไปอย่างราบรื่น มีการช่วยเหลือกันในการทำงาน ไม่เกี่ยงงาน มีเป้าหมายร่วมกัน ปฏิบัติงานตามที่ได้กำหนดไว้ และปรับให้เข้ากับสถานการณ์ รวมถึงการตรวจสอบจะเป็น การตรวจสอบแบบตรงไปตรงมา ตามข้อเท็จจริง ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก เห็นถึงประโยชน์ ของสังคมมากกว่าประโยชน์ขององค์กร ปฏิบัติงานตามข้อกำหนดของกฎหมายอย่าง เคร่งครัด ส่งผลให้การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใน ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย กล้าตัดสินใจ รักษาความ สันติภาพที่ให้กับทุกฝ่าย

4. สมานัตตตา (เสมอต้นเสมอปลาย) มีความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน ร่วมแก้ไข ปัญหาอย่างสม่ำเสมอ มีความซื่อสัตย์ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เมื่อผสานกับการวางแผน จะ มีแผนงานสอดคล้องกับเป้าหมาย เป็นไปอย่างยุติธรรมกับทุกฝ่าย สร้างความพอใจและ ผลประโยชน์ที่ลงตัว และกำหนดแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงงานที่เป็นรูปธรรม เกิด ประโยชน์แก่องค์กรอย่างแท้จริง ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมเทียบเท่าผล ประสิทธิภาพขององค์กร มีการช่วยเหลือชุมชนทางด้านเศรษฐกิจ รวมถึงการดูแล ผลประโยชน์ของทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม สร้างความไว้วางใจและความร่วมมือของทุกฝ่าย ส่งผลให้การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการปฏิบัติ ตามข้อกำหนดและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด มีการปรับปรุงกฎระเบียบต่าง ๆ ให้สอดคล้อง กับการปฏิบัติงาน สร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร

การบูรณาการหลักพุทธธรรมมาภิบาลเพื่อบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยนำหลักธรรม คือ พุทธธรรมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่ง เป็นหลักธรรมที่ใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ให้คำแนะนำ คำปรึกษา สร้างขวัญและกำลังใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ และมีความเป็นธรรม ผสานกับหลักการ คือ กระบวนการบริหาร และความรับผิดชอบต่อสังคม มาบูรณาการกันจะช่วยเสริมสร้างให้ บุคลากรมีคุณธรรมประจำใจในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ประกอบกับมี เป้าหมายขององค์กรที่ต้องบรรลุตามที่ได้กำหนดไว้ ส่งผลให้การบริหารจัดการบริหารองค์กร บริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นั้น โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย 2) ด้านการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย 3) ด้านการเปิดเผย

ข้อมูลและความโปร่งใส และ 4) ด้านความรับผิดชอบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า รายด้านทุกด้าน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และด้านการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย แสดงให้เห็นว่า องค์กรยึดหลัก โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ โดยมีการนำเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เชื่อถือได้ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้โดยสะดวก โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น Web Site, Face Book, Call Center และ สิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น สามารถตรวจสอบข้อมูลหรือขั้นตอนการทำงานต่างๆ ได้อย่างอิสระ รวมถึงมีความรับผิดชอบในระดับบุคลากร จนถึงระดับหน่วยงาน และระดับองค์กร เป็นการรับผิดชอบต่อทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาต่าง ๆ ที่ให้ไว้อย่างเคร่งครัด สำหรับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้น ได้ปฏิบัติตามข้อบังคับ กฎระเบียบ กฎหมายต่างๆ อย่างเคร่งครัด เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับสังคม เสริมสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร นอกจากนี้ในการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียนั้น ให้ความสำคัญ มีความจริงใจ เคารพสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงเปิดรับฟังความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกานดา เกิดชัย (2561) ได้วิจัยเรื่อง ธรรมชาติภาพลักษณ์กับการให้บริการตามทัศนคติของลูกค้าธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง สาขาในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของลูกค้าต่อระดับธรรมชาติภาพลักษณ์ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง โดยรวมทั้ง 6 ข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ หลักธรรมชาติภาพลักษณ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้ หลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักนิติธรรมตามลำดับ และธรรมชาติภาพลักษณ์กับคุณภาพการให้บริการของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง เมื่อระดับธรรมชาติภาพลักษณ์ของธนาคารพาณิชย์มาก ระดับคุณภาพการให้บริการก็จะเพิ่มมากขึ้นด้วย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า 1) กระบวนการบริหารส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มี 2 ด้าน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่า กระบวนการบริหาร ร่วมกันทำนุบำรุงการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร้อยละ 51.3 แสดงให้เห็นว่า บุคลากรขององค์กรมีความเข้าใจอย่างมากต่อกระบวนการบริหารให้ความสำคัญทุกกระบวนการ โดยเฉพาะในส่วนของการพัฒนา ปรับปรุง ได้มีการนำผลของการประเมินในด้านการตรวจสอบ มาใช้อย่างจริงจัง เป็นจุดเรียนรู้เพื่อหาวิธีแก้ไข พัฒนา ปรับปรุง กำหนดแนวทางการพัฒนางาน

อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรอย่างต่อเนื่อง สามารถนำผลที่ได้มาต่อยอดงานใหม่ๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถกำหนดเป็นมาตรฐานการทำงานพร้อมทั้งหาวิธีที่จะปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาธีรวัฒน์ เสสปัญโญ (สันยศติทัศน์) (2564) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ผลวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย คือ 1) ด้านการวางแผน ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน ปฏิบัติตามแผนในด้านการประสานงาน ด้านการสนับสนุน งบประมาณวัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ 3) ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน ในด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4) ด้านการปรับปรุงแก้ไขประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาท่องเที่ยว

2) ความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มี 3 ด้าน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกันทำนายนการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร้อยละ 53.7 แสดงให้เห็นว่า แสดงให้เห็นว่า องค์กรให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เป็นไปตามอุดมการณ์ 4 ขององค์กร คือ “ตั้งมั่นในความเป็นธรรม มุ่งมั่นในความเป็นเลิศ เชื่อมมั่นในคุณค่าของคน ถือมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม” ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย โดยยึดหลักที่สำคัญคือความเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำ รักษาสมดุลซึ่งกันและกันควบคู่ไปกับการดำเนินงานขององค์กร การดำเนินงานที่นอกเหนือการบริจาคว่า ให้ความสำคัญในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคม ส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า การส่งเสริมพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ชุมชนใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาและช่วยเหลือตัวเอง รวมถึงองค์กรรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสังคม การกระทำใดๆ ที่อาจจะมีผลกระทบต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม องค์กรจะแสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบขององค์กรเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสกศักดิ์ จำเริญวงศ์ (2557) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลและความรับผิดชอบต่อธุรกิจต่อสังคมกับผลกระทบที่มีต่อมูลค่าร่วมของกิจการ: กรณีประเทศไทย ผลวิจัยพบว่า บรรษัทภิบาล ส่งเสริมให้ธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อธุรกิจต่อสังคม และความรับผิดชอบต่อธุรกิจต่อสังคมก็เป็นแรงผลักดันให้ธุรกิจมีบรรษัทภิบาลและการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ของตัวแปรทั้งสองทำให้เกิดพลังทวี (Synergy) ในการเสริมสร้าง มูลค่าของกิจการและดัชนีความยั่งยืน

3) หลักพุทธธรรมมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 ส่งผลต่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มี 4 ด้าน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่า หลักพุทธธรรมมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 ร่วมกันทำนวยการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร้อยละ 79.7 แสดงให้เห็นว่า ทาน (การให้ แบ่งปัน) มีการให้คำแนะนำ ปรีกษาแก่เพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ รุนพี่สอนรูนน้อง เป็นวัฒนธรรมสืบทอดต่อกันมา การฝึกอบรม พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ปิยวาจา (วาจาไพเราะ) มีการส่งเสริมให้บุคลากรการกล่าวสร้างขวัญกำลังใจให้กับเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ การกล่าวชื่นชม ชมเชย การไม่กล่าวให้ร้ายกัน อตถจริยา (เสียสละช่วยเหลือ) สร้างจิตสำนึกการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน การส่งเสริมให้เสียสละช่วยเหลือผู้อื่น การยินดีให้ความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงาน เสริมสร้างให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร สมานัตตตา (เสมอต้นเสมอปลาย) การมีความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน มีกฎ ระเบียบขององค์กร เพื่อสร้างกรอบความยุติธรรมในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ ศิริพร ไชยชนะ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมของการประปานครหลวง ผลวิจัยพบว่า หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารจัดการการประปานครหลวง 1) ทาน ผู้บริหารให้ความสำคัญ ให้ทานด้านน้ำประปา แจกจ่ายน้ำในภาวะคับขัน 2) ปิยวาจา การติดต่อประสานงานกับลูกค้า ประชาชนผู้ใช้น้ำ ด้วยวาจาที่ไพเราะ เป็นมิตร มีความจริงใจในการให้บริการ 3) อตถจริยา เป็นผู้ให้บริการด้านน้ำ ต้องสร้างประโยชน์ต่อสังคมด้านน้ำช่วยเหลือสังคมด้านการให้ความรู้แก่ประชาชน 4) สมานัตตตา ผู้บริหารต้องอยู่เคียงข้างปัญหาของผู้ปฏิบัติงานและผู้ได้บังคับบัญชาเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

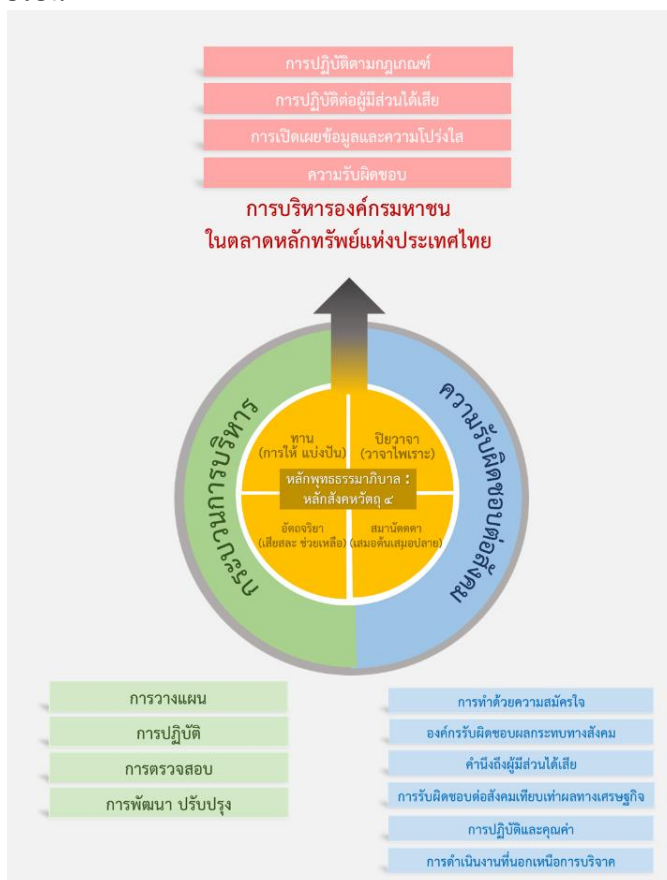
3. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมมาภิบาลเพื่อการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกิดจากหลักธรรม ๘ ประการ นำสู่การบริหาร โดยหลักการประกอบด้วย กระบวนการบริหารและความรับผิดชอบต่อสังคม บูรณาการกับหลักธรรม คือ สังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน (การให้ แบ่งปัน) ปิยวาจา (วาจาไพเราะ) อตถจริยา (เสียสละ ช่วยเหลือ) และสมานัตตา (เสมอต้นเสมอปลาย) นำไปสู่ การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎหมายข้อบังคับต่างๆ การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย อย่างจริงใจและเป็นธรรม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ตามข้อเท็จจริง ขั้นตอนการทำงานที่ตรวจสอบได้ และความรับผิดชอบต่อทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัตติ รุ่งวงศ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามหลัก

ธรรมาภิบาลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลวิจัยพบว่า การบริหารจัดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามหลักธรรมาภิบาลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในภาพรวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงด้านเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ การบริหาร ต้องมีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง บุรณาการกับหลักพุทธสื่อสาร คือ สัจจะ ความจริง คตตา แท้จริง กาละ ถูกเวลา ปิยะ ผู้รับชอบ และอัตตะ มีประโยชน์ ซึ่งจะนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามหลักธรรมาภิบาล

องค์ความรู้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมาภิบาลเพื่อบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” สามารถสังเคราะห์ได้เป็นองค์ความรู้ดังแผนภาพ ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ที่มา: เสกสรรค์ มนทிரากา, 2565

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมาภิบาลเพื่อบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักธรรม ผสานกับ หลักการ นำสู่การบริหาร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักธรรม + หลักการ = บูรณาการหลักพุทธธรรมาภิบาล

นำสู่การบริหาร: การบริหารองค์กรมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หลักธรรม คือ หลักพุทธธรรมาภิบาล: หลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย 4 ปัจจัยคือ ทาน (การให้ แบ่งปัน) ได้แก่ การให้คำแนะนำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงาน การให้อภัยซึ่งกันและกัน การฝึกอบรม การให้โอกาสได้ปฏิบัติงานใหม่ ๆ

ปิยวาจา (วาจาไพเราะ) ได้แก่ การกล่าวสร้างขวัญกำลังใจให้กับเพื่อนร่วมงาน การกล่าวชื่นชม ชมเชย การสื่อสารด้วยความจริงใจ การมีข่าวสารถูกต้องชัดเจน ตรงไปตรงมา
อรรถจริยา (เสียสละ ช่วยเหลือ) ได้แก่ การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน การส่งเสริมให้เสียสละช่วยเหลือผู้อื่น การยินดีให้ความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงาน

สมานัตตตา (เสมอต้นเสมอปลาย) ได้แก่ การมีความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน การร่วมแก้ไขปัญหาย่างสม่ำเสมอ การมีความซื่อสัตย์ และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน

หลักการ

ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญเสริมสร้างให้เกิดบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัยหลัก คือ กระบวนการบริหาร และความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 4 ปัจจัยคือ

การวางแผน ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ชัดเจน และสอดคล้องกับสถานการณ์ การมีแผนปฏิบัติงานสอดคล้องกับเป้าหมาย การมีแผนงานที่ทำทนายและเป็นไปได้

การปฏิบัติ ได้แก่ การกำหนดวิธีการปฏิบัติงานชัดเจน การกำหนดผู้รับผิดชอบเหมาะสม ปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และการมีเป้าหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงาน การตรวจสอบ ได้แก่ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาจากข้อเท็จจริง การประเมินผลอย่างเคร่งครัดตามรอบระยะเวลา การรายงานผลให้กับผู้เกี่ยวข้อง การตรวจสอบผลงานระดับบุคคล

การพัฒนา ปรับปรุง ได้แก่ การนำผลประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงงานอย่างจริงจัง การกำหนดแนวทางพัฒนา ปรับปรุงงานอย่างเป็นรูปธรรม การเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร

ความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย 6 ปัจจัย คือ

การทำด้วยความสมัครใจ ได้แก่ การกำหนดแนวทางการช่วยเหลือสังคมได้อย่างอิสระ การช่วยเหลือสังคมอย่างสม่ำเสมอ การส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

องค์กรรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสังคม ได้แก่ การปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมายอย่างเคร่งครัด การให้ความสำคัญกับการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ การดูแลผลประโยชน์ของทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม การสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือของทุกฝ่าย การเสริมสร้างให้เกิดการดำเนินธุรกิจระยะยาว

การรับผิดชอบต่อสังคมเทียบเท่าผลทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การเน้นกำไรควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดหาสินค้า บริการ และการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การปฏิบัติและคุณค่า ได้แก่ การช่วยเหลือสังคมให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การช่วยเหลือสังคมให้ช่วยเหลือตัวเอง

การดำเนินงานที่นอกเหนือการบริจาค ได้แก่ การช่วยเหลือสังคมเป็นกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ การสนับสนุนคู่ค้าช่วยเหลือสังคม การจัดทำกิจกรรมทางการตลาดเพื่อช่วยเหลือสังคม

ดังนั้นปัจจัยหลักการ ทั้งในส่วนของกระบวนการบริหาร และความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการบริหารบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งต้องมีการผสมผสาน กลมกลืน กันเป็นอย่างดี เป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้

นำสู่การบริหาร การบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ

การปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด การปรับปรุงกฎระเบียบขององค์กรให้สอดคล้องต่อการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ การมีความเป็นธรรมกับผู้มีส่วนได้เสีย การปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย และการเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นอย่างจริงใจ

การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส ได้แก่ การมีข่าวสารที่น่าเชื่อถือเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย การเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้สะดวก และการตรวจสอบข้อมูล ขั้นตอนการปฏิบัติงานได้

ความรับผิดชอบต่อ ได้แก่ การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย การกล้าตัดสินใจต่อปัญหา ข้อเสนอต่าง ๆ การยอมรับผลการตัดสินใจ และการรักษาคำพูด ที่ให้ไว้กับทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรส่งเสริมให้มีการดูแลผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียและการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียให้เป็นธรรมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นต่างๆ ในการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการพัฒนาและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ควรปลูกฝังให้บุคลากรมีความยินดีและให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานต่างหน่วยงาน ด้วยความเต็มใจ เช่น จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยหลักพุทธธรรมอื่นๆ เช่น พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 เพื่อใช้ในการบริหารองค์กรบริษัทมหาชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- ณัฏฐ์ รุ่งวงศ์. (2564). การบริหารจัดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามหลักธรรมาภิบาล ของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ดุชนิพนธ์ปริญญาดุชนิพนธ์ิต สาขารัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาธีรวัฒน์ เสสบุญโย (สันยคติทัศน์).(2564). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย (ดุชนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริพร ไชยชนะ. (2560). การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมของการประปานครหลวง (ดุชนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุกานดา เกิดชัย.(2561). ธรรมาภิบาลกับคุณภาพการให้บริการตามทัศนคติของลูกค้าธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง สาขาในเขตอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 28(1), 97-105.

- สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559-2563. กรุงเทพฯ: ซีดีมีเดีย ไกด์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). *ธรรมญูชีวิต* พิมพ์ครั้งที่ 141. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2564). *พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: นิธิธรรมการพิมพ์.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2555). *รัฐประศาสนศาสตร์สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน. (2556). *ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความยั่งยืนขององค์กร*. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2561). *ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เสกศักดิ์ จำเริญวงศ์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมต่อสังคมกับผลกระทบ ที่มีต่อมูลค่าร่วมของกิจการ: กรณีประเทศไทย. *วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*, 21(2), 150-175.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, (2564). รายชื่อ THAILAND SUSTAINABILITY INVESTMENT (THSI) ปีล่าสุด. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2564, จาก : <https://www.setsustainability.com/libraries/710/item/thailelandsustainability-investment-lists>
- เอสซีจี. (2560). *คู่มือบรรษัทภิบาลเอสซีจี 2560*. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.scg.com/pdf/th/CG-Principle.pdf>
- Aminu, A. H., et al., (2015). Corporate Social Responsibility: A Review on Definitions, Core Characteristics and Theoretical Perspectives *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(4), 85-87.
- Edwards, W. D. (1995). *Out the Crisis*. USA: The Massachusetts Institute of Technology Center for Advanced Engineering Study.
- Taro, Y. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* 3 rd. ed., Tokyo: Harper International Education.